

היש לתמוד ב«שורה»?

26 ספט 1956

מאת משה שרת

היא היא ממשלת ישראל, בתוקף היגיון ממלכתי ראשוני, מוכרחה לשלול תכלית שלילה את זכות קיומה ואת מוסדות וחוקות התנהגותה של השורה" כמוסד הפולש ללא כל סמך כרת לתחום פעולותיהם של שלטונות המשפט והמשרדה של המדינה. ואם כן הדבר, הרי דבר אחר לגמרי הוא להעניק לו תמיכה מיוחדת.

לחנם משלב כעל-האומר לתוך היגיון הזאת את בעיית יחסה של השורה" למפלגות השונות הקיימות בארץ זאת השפעת פעולתה על שני גווי מאון הכוחות בבחירות העתידות. לגבי הבעיה שאנו נזנח בה פועלים שיקולים הרבה יותר עמוקים ויסודיים. הנוגעים לא למעמדה המעשי של ממשלה זו או זו, אלא למעמדה העקרוני של הממלכתיות בישראל. ותכן כי שני קולות אלה אינם נהירים כל כך לבעל המאמר, שכן הוא נהירים, ודאי היה מצוי אותם ומעיר עליהם. אבל חוקה על ממשלת ישראל כי היא ערה מאד לצד זה של הבעיה ומסיקה מן העיון בו את המסקנות הנדרשות. והי מסקנה הראשונה היא כי אין הממשלה יכולה גם לפסול את קיומו של ארגון וגם לתמוך בקיומו. אין כאן ברירה לפני הממשלה — הבחירה היא לפני הארגון.

אם מניין וגמור עם השורה" להגיד שיש את קיומה כמנגנון של חופשיה וזאת עלות להבין כי היא מפוקעת כמו יצירה את זכותה לכל תמיכה ממלכתית לאיזה תפקיד שהוא מתמסקדות. שהיא ממלכתית. אחרת היא מהה היא לא תוכל לשנות את עמדת הממשלה כל פיה בגקורת העקרונית ולא תהיה לה שום טענה צודקת כלפי הממשלה על שלילת התמיכה. היא לא תוכל לאחוז את הממשלה בשני קצותיה — לתחור תחת עצם היסוד אשר הממשלה מושיחה עליו ולבקש תמיכה ממנה.

דבר יסודה של "שורת המתנדבים" כארגון של מתנדבים לקיום מרות מן זוג גלוייה על ידי הליכה אישית לי משכנות העולים כדי ללמדם ולקרבם ולהרוס מחיצות הגזרות בפניהם את הדרך להתערות מלאה — היא בשורה גדולה בשביל רבים. תהיה זו בשביל אלה שוב בשורה גדולה אם יתעד כי תסיסה להחזיר את עטרת התנועה היזאת לישנה.

ממארת ביותר, שנוגעה על ידי קיומו של גוף כשורת המתנדבים" בחיי היגיון העבודה היא כי תפקיד השייך מעצם טבעו למערכת פעולותיהם של השלטונות המוסמכים — הגלויים, כי רורי הזהות והאחראים פני המוסדות הנבחרים של המדינה — הופך לנחלת בתי-אבות בבת אחת. לחלוטין, הנוטלת לעצמה סמכויות לא לה והי עלולה להפך ליסוד הרסני בחיי החבריה.

אבל, טוען בעל המאמר, הן אותה "שורת המתנדבים" עוסקת גם בפעוריה תרבותית בלבד העולים — יהודים כל היא מקפדת איתם עבודתה פעולה רצויה לכל הדעות. למה אסור יגרע חלקה לקבל תמיכה ממשלתית החינוך או מהסוכנות היהודית בשביל הפעוריה הזאת? הבלווש לחוד והוראת העברית לחוד ואין רשות נוגעת ביד ברתה. גם אם פסול הבלווש, מדוע יצא הקצף על הנחלת הלשון לעולים? הענין רחוק מהיות בה פשוט, חד וחלק.

אינני בקי בפנסונותה של השורה" ואינני יודע איזה רואה-חשבונות מוסיך מן מבקר אותה. יתכן כי היא מקיימת כל בעל תומך הדין את העקרונות של הפרדת הקופות ואינה נוהגת להעביר מצדקה לצדקה. אבל גם אם אין חשש כי תמלכות מספיק העבור הנימנות "שורה" לשם הקניית השפה השמשויה באורח ישר או עקיף — זאת אומרה על ידי שחרור אמצעי מספיק מספרות מסוימות ברוב השנת במספרים למטרות אחרות — נגחה, לסיסוד היצואות של מודעות פומביות בהן מד טושש הגבול בין חוקעה להשמעה גם אין זה מה מובן מאלינו כי מוסד הפוסל תפקיד אחר שממיי לאת השורה יבול בלם שקט להגיי שך במתן תמיכה לה לשם מילוי תפי קיד אחר, וביחוד און הדבר בא כי חשבון בשביל מוסד ממשלתי.

עובדה היא כי השורה" היא גוף אשר אופיו ושיכו וזכות קיומו הם נושא למחלוקת. עובדה היא כי כל תמיכה ופעד שהיא מקבלת, אחת היא לאינו מטרה, מסייעת לה לבסס ולחזק את מעמדה בצייבור לגבי מערכת תפקודיה, הן הכשרים בעיני הגוף היגיון והן הפסולים בעיניו. וכן עובד

בצאתי מהארץ ביום י"ז בתשרי קי דאחי במטוס את המאמר הראשון שבגן ליון "הארץ" באותו בוקר בענין "שורת המתנדבים". בעל המאמר קובל על הסוכנות היהודית ועל משרד החינוך והתרבות משום שהולכו לשלם ל"שורה" את תמיכתם בשביל הפעולה שיהיא עושה בהנחלת הלשון העברית לי עולים. לא נרסתי את גישתו היסודית של בעל המאמר כבעיני "שורת המתנדבים", וממילא לא נתקבלו על דעתי תי מסקנותיו. יורה-יהוא לי אפוא להסי ביר בקצרה את דעתי — בקצרה לא משום שאין הענין ראוי לדיון יותר נרחב, אלא מפני שדרכי אין לי.

הפנינו שתי שאלות ראשיות, אם יש בכלל הצדקה במדינה דמוקרטית לקיים מן של גוף הנוטל על עצמו תפקודי קי בע של בלווש חקירה וחוקעה פומבית של חטאים, אמתיים או מדומים, על דעת עצמו; שנית, מי ששולל זכות קיומו של גוף כזה ופוסל את פעולתו תו הבלשית — הוש הגיון לקטרה, עליו בשעה שהוא מונע מאותו גוף עזרה לאותו פעולות שלו כאשר כשלעצמו הן לא רק כשרות אלא גם רצויות?

דומני כי השאלה הראשונה טרם היר עמדה אצלנו לכבודו צבורי באופן יסרי די ומבחינה עקרונית, לדעתה, אחת היא המסקנה אשר בירור כזה מוכרח להביא לידיה. און מדינה הראויה לשי מה יכולה להצדיק בשום פנים את קי יומן של משטרות פרטיות בתוכה. און אומר משטרות פרטיות בלשון רבים משום שברור כי אין "שורת המתנדבים" יכולה לתבוע לעצמה. בשום פי עם זכויו של מנהיגיה ללגלג בהת קיד של השגחה על טוהר מדות במדינה. היא עצמה וכל התומך בה חייבים להכיר כי הזכות שלהם תובעים בשביל לה מגיעה לכל ארגון אחר שיחפזו לשלוט ידו באותו מקצוע. אם כן, הי אומנם נסכים לראות את הארץ מתמלאת את ארגונים ואגודות של חוקרי נסת רות ומתריעי על מעילות תוך "ומרה לזכות בתשומת לבו ובאהדתו של הי צייבור כולו?

במדינה דמוקרטית ראשי מבחינה משפטית ואף חייב מבחינה מוסרית כל אורח וכל ארגון להפנות את הי שומת לבם של שלטונות מוסמכים לי כל מגרעת או עוול בפעולת מוסד ממלתי או ציבורי ולכל עבירה מעשה מוגזר או סתם צעד בלתי-סדיר שעושה נושא משרה ממשלתית או ציבורית יתר על כן, במדינה בישראל, ששורר בה חופש בישוי גמור בעל-פה ובדפוס, נהוגה הרשות לכל יחוד ולכל גוף קיי בוצי להתריע על מעשים כאלה בפומי בשל ולו קיעם בצייבור, גם בלי לפנות לשום שלטון מוסמך. ודאי, במקרה כזה ראוי למסרסמי ההאשמה שישקלו מראש את הסיכון בו כרוך צעד זה, שכן חוק המדינה מגן על כל אורח ו מוסד מפני עלייה והשמעה והפוגע בחברו ברבים על לא דבר עלול ליתן את הדין.

אבל הפעלת כל זכות, אם היא נעי שיה במפורו ובמסולת, עלולה להפך לתקלה. חיפוש חטאים וחוקעתם, אם הם נעשים שיטה ותעסוקה של קבע, וביחוד אם הם לחם חוקי של ארגון מיוחד, מוכרחים עצמם להפך לקלי לה ציבורית ושכרם מבחינת היי החבריה יוצא בהפסדם.

מטרה "שורת המתנדבים" משמשת היכחה ניצחת לאמיתות התנה הזאת. הוכרר כי כדי לגלות ולהוכיח מעשים בלתי כשרים נזקקת השורה עצמה לי אמצעים פסולים, כחשנת גירות או תלוקים שלמים בלי רשות (הגדרתו הי הקצרה של מעשה כזה ידועה לכל) — שדולק פקידים למעול בתפקידם ובאי מון היתן בהם. אי היסוד המוסרי לי עבירות הנעשות כדי להלחם בעבירות? ומניו כי צדקות אנשי השורה" תשי מור עליהם מפני ההרגל לעשות בנייה רותמים של אחרים כבתוך שלהם גם כשאין להצדיק מעשים אלה כאמצעים למטרה של חיפוש חטאים? והליכן הי בטחון מי פקידים הנעשים באורח זה שותפים לדבר עבירה לא יוסיפו לה טוא — אי לא יחשיאו בהוגמת התנ הגותם גם פקידים אחרים — לאו דו קא למען ההגנה על המוסר והצדק? כן הוכח בכמה מקרים כי "שורת המתנדבים" חוקעה ברבים חטאים כי דויים, או הפרויה לאין שיעור בהוקי עת חטאים, ומרמה בבלווש ראש מיותר לצייבור וסבל חום לנוגעים בדבר.

Dr.
269.198
26.9.56
000 04319